

głęb. 4 m. Połączone z Jeziorem Sędańskim przez rzekę Sawicę (szlak kajakowy). Dobrze rozwinięta linia brzegowa. Większe miejscowości nad S.M.: S.M. i Sasek Wielki.

Sasek Wielki, Kobylucha, Szoba, jezioro rynnowe w woj. warmińsko-mazurskim, na pograniczu pojezierzy Mragowskiego i Olsztyńskiego. Pow. 871 ha, dł. 12,4 km, szer. do 2,5 km, maks. głęb. 38 m. Wypływa z niego rzeka Saska, uchodząca do Jeziora Sędańskiego. Dobrze rozwinięta linia brzegowa. Gł. miejscowości nad S.W.: Jęcznik, Kobylucha, Łysa Góra i Piece.

Sasi, lud zachodniogermański osiadły we wczesnym średniowieczu na terenach dzisiejszej Westfalii i Dolnej Saksonii. W V-VI w. część S. wzięła udział (wraz z Anglami i Jutami) w podboju Brytanii, zakładając królestwa: Wessex, Essex i Sussex. S. zamieszkujący kontynent zostali podbili przez Karola Wielkiego w wojnach 772-804, zmuszeni do przyjęcia chrześcijaństwa, zachowali jednak odrębność języka i kultury. Najpotężniejszy z rodów saskich, po ugruntowaniu swej pozycji w Saksonii w IX-X w., opanował 919-1024 tron niem. (→ saska dynastia).

saska dynastia, Liudolfingowie, ród saski wywodzący się od grafa Liudolfinga (zm. 866), którego syn Otto (zm. 912) uzyskał księstwo saskie, panujący w Niemczech 919-1024. Na tronie niem. zasiadali kolejno: → Henryk I Ptasznik (919-936), → Otton I Wielki (936-973), → Otton II (973-983), → Otton III (983-1002) i → Henryk II (1002-24).

saska porcelana → miśnieńska porcelana.
Saska Szwajcaria, Sächsische Schweiz, kraina geogr. w pd.-wsch. części Niemiec, przy granicy z Czechami, w kraju związkowym Saksonia. Pow. ok. 360 km². Obejmuje większą część Gór Połabskich (między Rudawami i Górami Łużyckimi), stanowią-

Saska Szwajcaria

cych rozległą płytę zbudowaną ze skał piaszczystych i wzniesioną średnio do wys. 400 m n.p.m. Silnie rozcięta dolinami rzek spływających do Łaby - Biela, Kimitzsch, Polenz i Krippen, niekiedy o charakterze głębokich kanionów. Fantastyczne formy skalne o pionowych ścianach - tarasy, baszty, iglice, grzyby i góry stołowe, otaczające głęboką przełomową dolinę rzeki Łaby. Malownicze jezioro Amseesee. W znacznej części porośnięta lasami iglastymi ze świerkiem i sosną. Znany region turystyczny i wspinaczkowy. Liczne uzdrowiska (m.in. Bad Schandau, Rathen, Gohrisch) oraz miejscowości wypoczynkowe (np. Pima, Stadt Wehlen, Königstein, Schmilka). 1990 fragment S.S. objęto parkiem narodowym o pow. 9300 ha. Na pd. graniczy z podobnym obszarem, zw. Czeską Szwajcarią (Česko Svycarskó).

Saskatchewan, prowincja w środk. Kanadzie, przy granicy z USA. Pow. 652,3 tys. km².

1,1 mln mieszk. (2000). Średnia gęstość zaludnienia 1,6 osoby/km². Stolica Regina (177,2 tys. mieszk., 1998). Najgęściej zaludniona jest pd. część prowincji. Większe miasta (1998): Saskatoon (155,2 tys.) oraz Moose Jaw i Prince Albert. Ludność miejska 65,1%. Pow. nizinna, na pd. fragment Wielkich Równin. Na pd. zach. góry Cypress Hill z najwyższym szczytem prowincji o wys. 1392 m n.p.m. Klimat umiarkowany kontynentalny, na pn. subpolarny. Bardzo gęsta sieć rzeczna, największa rzeka S. Na pn. liczne jeziora polodowcowe, największe Athabasca, Reniferowe, Wollaston, Cree. Naturalną szatę roślinną stanowią na pd. i zach. rozległe prerie. W środk. części prowincji rosną lasy mieszane, na pn. tajga ze świerkiem, jodłą i modrzewiem oraz lasotundra. Ochrona przyrody m.in. w parku narodowym Prince Albert. Jeden z największych regionów rolniczych kraju. Uprawa pszenicy, owsa, jęczmienia, Inu. Rozwinięta hodowla bydła i leśnictwo. Liczne złoża mineralne, eksploatuje się m.in. ropę naftową, gaz ziemny, rudy uranu (gł. nad jeziorem Athabaska), miedzi i cynku. W największych miastach zakłady przemysłu spożywczego, chem., petrochemicznego, materiałów budowlanych, drzewnego. Energia elektr. pochodzi gł. z hydroelektrowni. Komunikacja dobrze rozwinięta. Przez S. przebiegają 2 transkontynentalne linie kolejowe i transkanadyjska autostrada (Trans-Canada Highway). Historia: pierwotnie ziemie S. zamieszkiwali Indianie z plemienia Cree. Ok. 1690 dotarł tu H. Kelsey z Kompanii Hudsonskiej, następnie napłynęli franc. i bryt. handlarze skór i powstały pierwsze stacje handlowe. 1870 włączony w skład nowo utworzonego Dominium Kanady. 1884-85 powstanie ludności indiańsko-metyjskiej, na czele z L. Rielem. 1882 budowa

Saskatchewan, największe miasto prowincji Saskatoon